

Bősze Péter

Gaál Csaba: Anekdóták, adomák, érdekességek, különösen a (seb)orvoslás területéről

Medicina Kiadó, Budapest, 2009

Rohanó, taposómalomszerű világunkban mosolyfakasztó, felüdítő könyvecskét vehetünk a kezünkbe. Nem csak orvosoknak. A „Nem csak orvosoknak” a könyv borítóján olvasható, a szerző ajánlása. Valóban ez a kis gyűjtemény az orvoslás, a „borbélymesterség” területéről mindenkit megkacagtat, barátaim sokszor a hasukat fogták, úgy nevettek rajta. Mindenkinek jó szívvel ajánlom, sőt vénymentes orvosságként javaslom.

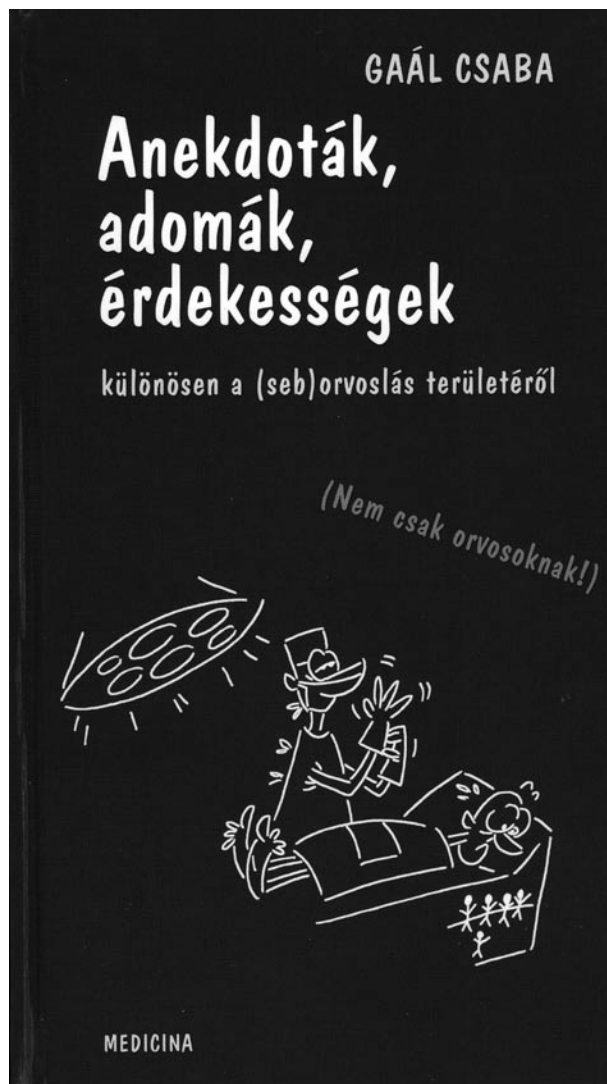
A csattanós történetek, a szóban terjedő mondások összegyűjtése sok évtizedes kutakodás eredménye, gazdagítva a saját élmények gondos feljegyzésével. A fel- és megjegyzésekből, a történetecskékből, az érdekességekből hihetetlen tudás sejlik ki. A leírt történetek újságokból, könyvekből, színészek, politikusok, államférfiak, tudósok, orvosok, sőt szerzetesek, egyházi méltóságok, zenészek stb. magyar, német, angol, sőt francia nyelvű írásaiból, jegyzeteiből származnak, nem beszélve az ókori görög–latin forrásokról, a Bibliáról, festményekről, szobrokról, templomi freskókról no meg a borról írtakról. Ilyen gyűjtésre csak különleges érdeklődési körű ember, „reneszánsz műveltségű” orvos képes.

A könyv 51 részre tagolódik (340 oldal), az orvosvilág arcultainak mindegyikére kiterjed. A Medicina Kiadó gondozásában jelent meg 2009-ben. Választékosan szép kiadvány.

A bevezetőben a szerző a nevetésről ír, mondván, hogy a nevetés az Isten ajándéka, a Homo sapiens sajátja. A nevetés testmozgás, a nevetés gyógyít, a nevetés a legfontosabb emberi jellem, „az én-tudatosságban gyökeredzik”. De a nevetés, a vidám derű átültetése a betegbe az orvoslásban is segít, sőt az orvosnak is a mindennapi munkájában, elviselni a sok szenvedés, nyomorúság, a végzetes betegségek megtapasztalását. Könyvét a szerző nevetetésre szánja, és ekként gyógyítókönyvecskének is nevezhetnénk. Olvasgatása valóban felüdülést hoz, nevetet. Együttében végigolvasni nem lehet, mindig csak néhány történetnyit, és ez is elég ahhoz, hogy kikapcsolódjunk.

A másik cél, ahogy a szerző írja, a szürke egyhangú előadások feloldása. Az előadás tárgyhöz kapcsolódó csattanós történet áldásos hatását minden előadó ismeri. Gaál Csaba köny-

ve ebből a szempontból is egyedülálló forrás, és nem csak orvosoknak. Keserűen, de derűs bölcsességgel tudomásul véve írja, hogy a történetecskéket, az érdekességeket saját majdani orvosegyetemi előadásainak fellazítására gyűjtögette hangyszorgalommal, de sorsa másként alakult. Amit magának



szánt, most közreadja, hogy velük mások színesíthessék az orvosképzést.

A könyv kor és jellemrajz is, az ókor emberétől, szokásaitól napjaink világáig, hiszen az efféle elbeszélések, rövid tréfás történetek „pontosan megvilágítják az illető személyiségét, valamint a kor adottságait”. Ám a könyvben olvasható „előző korok orvosi vonatkozású eseményei” orvoslásunk, tudományunk gyökereinek apró részei is, az orvostörténelemhez tartoznak.

Az írások az önmegismerésre is alkalmat adnak. Butaságok, hibák, még ha oly tréfások is, elgondolkoztatnak, énünk szembesül velük. Mások döreségéből sokat tanulhatunk.

„Mindezen túl – írja a szerző – a gyűjtemény alapján a medikus elgondolkodhat pályaválasztásának felelősségteljes voltáról, az orvoskolléga tanulságos, megszívlelendő és vidító-vigasztaló történeteket olvashat, a laikus pedig betekinthez a fehérköpenyesek világának kulisszái mögé, hogy ócsárlás és mítosz helyett való képet alkothasson egészségének óráról.”

A könyv végén a nyelvről, valamint a gyógyítás és a művészet összefüggéseiről írt csattanós történetek olvashatók, és jóllehet a szerzőnek fenntartásai is voltak ezzel kapcsolatban, ez

a rész is szervesen illeszkedik az egészbe. A nyelv az orvos munkaeszköze, a művészet pedig az orvoslás szellemiségének tartozéka.

Az írottakat találó, néhol meghökkenítő karikatúrák egészítik ki. Ezek jó része Dr. Volker Lange, berlini orvos művei, a többi a szerző ötletein alapul, illetőleg a szerző gyűjteményeiből származik.

Az irodalomjegyzék többoldalnyi; ide a szerző csak az általa olvasottakat vette, azokat, amelyek könyvtárában mind megtalálhatók.

Befejezésül utalok a szerző figyelmeztetésére: „A mai ember hajlamos az évezred(ek) előtti, sőt még a századokkal korábbi szellemi élet képviselőiről lenézően vélekedni, pedig ők semmiben nem álltak hátrább a maiaknál.” E figyelmeztetés igazát ez a könyv is tanúsítja.

Az efféle történetek összegyűjtése nemes feladat, mert különben a homályba vesznek, így pedig az utókor is okulhat belőlük.

Kérem az olvasót, szerezzé meg a könyvet, ne fossza meg magát ettől a szellemi, lelki felüldüléstől.

József Attila

POGÁNYOS HITVALLÁS MAGYARUL

Hol vagy erős pogány sereg,
Hős Vata, bálványos berek?
Hol alszol bátor Bocskay?
Kossuth dicső csapatjai?!

A bős magyar vér nem buzog?
Mint gyáva, hitvány koldusok
Könyörgünk már az életér’?
Hadúr öszvérként mendegél?

Ó nem, ilyet ne higgyetek –
Hadúr itt van közöttetek,
Hadúr a roppant Öspogány
Űget sötétpej vadlován.

Szegődjünk hát nyomába mi
Gyávaságot irtani,
Álljuk helyünket emberül –
Ki küzd, megél, más elmerül.

Megáll Isten, meg a világ,
Gyönyörrel bámul ily csudát,
Hogy vasököllel, ha akar,
Szabad s egész lesz a magyar.

1922. júl.–aug.